

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Marie Turkové, Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **H. G.**, zastoupen JUDr. Martinem Šmerdou, advokátem, se sídlem Vránova 39, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 7. 2007, č. j. 56 Az 27/2007 - 63,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Martinu Šmerdovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 5712 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2007, č. j. OAM - 651/VL - 07 - ZA04 - 2006, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13 a § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), s tím, že nebyly shledány důvody ani pro udělení azylu, ani doplňkové ochrany dle téhož zákona. O náhradě nákladů bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Jako důvody kasační stížnosti uvádí stěžovatel, že správní orgán nechal v úvahu jeho problémy s vojenskou Arménskou správou. Bratřenci stěžovatele odhalili během konfliktu v Náhorním Karabachu (kde sloužil jako voják i stěžovatel) nelegální obchodování svých spolubojovníků s Azerbajdžánci, za což byli zavražděni. Vojenská správa si stěžovatele v roce 1994 předvolala a sdělila jemu a dalším osobám, že o události nesmějí mluvit. Poté co chtěl stěžovatel promluvit, byl odvezen na vojenskou správu, zbit a říznut do brady spolu s vyhrůžkami a s výzvou, aby opustil zemi. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti (zvýrazněno stěžovatelem), příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje

závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (§ 2 odst. 7 zákona o azylu). Stěžovatel navíc odkazuje na široké pojetí pronásledování v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Azs 276/2004 - 96. Dále odkazuje na zprávy U. S. Watchdog Defends Armenian Soldiers For Life dostupné na internetu, která dokládá, že arménským vojákům hrozí nebezpečí ze strany vlastních spolubojovníků, zejména nadřízených, kteří se zprošťují různých problémových kauz tím, že jsou potrestáni nevinní vojáci. Správní orgán se nezabýval možností pronásledování stěžovatele s tím, že rozhodné údaje uvedl až později v řízení, a byly tak vyhodnoceny jako nedůvěryhodné. Porušil tím ustanovení § 50 odst. 3 a 4 správního řádu. Správní orgán se odmítl zabývat tvrzenými okolnostmi, přičemž vycházel jenom z toho, že stěžovatel tyto okolnosti neoznámil okamžitě, i když mu tato povinnost ze zákona rozhodně nevyplývá. Pořadí prezentovaných okolností je přece irelevantní. Když už se jimi správní orgán odmítne zabývat, tak je důležité, aby bylo patrné, jakými myšlenkovými soudy se správní orgán zabýval. K azylovým důvodům podle § 12 písm. b) v kontextu s § 2 odst. 7 zákona o azylu ještě stěžovatel uvedl tři veřejně prezentované a na internetu dostupné kauzy, které vypovídají o kritické situaci v arménské armádě, vyšetřování, vězeňství a justici. Dále je stěžovatel toho názoru, že se správní orgán dostatečně nevypořádal s možností udělit humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu. Správní orgán se opomenul vyjádřit k stěžovatelovu zdravotnímu stavu, kdy tento trpí nevyléčitelnou nemocí v důsledku jeho působení v arménské armádě, a jeho zdravotní stav – byť je stabilizovaný – není dobrý. V Arménii je člověk bez peněz kvalifikován za „zdravého“, což se stalo i ve stěžovatelově případě. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na komentář ministerstva vnitra k § 14 zákona o azylu, že zejména zdravotní stav a věk může objektivně znemožňovat návrat žadatele o azyl. Současně stěžovatel poukázal na rozsudek NSS sp. zn. 6 Azs 92/2004, v části, která se týká povinnosti správního orgánu řádně odůvodňovat svá rozhodnutí, specificky v otázce humanitárního azylu. Dále se stěžovatel domnívá, že nebyly řádně posouzeny podmínky § 14a zákona o azylu pro možnost udělení doplňkové ochrany. Správní orgán vycházel z rozhodnutí ESLP ve věcech Vilvarajah a spol. z roku 1991, avšak neuvedl, proč lze jeho závěry použít na případ stěžovatele. Stěžovatel v tomto směru poukázal na rozsudek NSS č. j. 4 Azs 210/2005 - 110, a dále na rozsudek NSS č. j. 6 Azs 50/2003 - 89. Správní orgán pochybil, když se omezil na citování rozsudků ESLP ve Štrasburku, a nezabýval se dalšími okolnostmi pro možnost udělení doplňkové ochrany. Správní orgán v obsahu odůvodnění vychází z jediné premisy, a to, že vylíčení problémů stěžovatelem je nedůvěryhodné, neboť je jako důvod žádosti o azyl uvedl až později. Otázky, které byly stěžovateli při pohovoru kladeny, byly navíc značně sugestivní a naváděly k odpovědi. V doplnění kasační stížnosti ze dne 29. 11. 2007 stěžovatel ještě upozorňuje, že soud vůbec neuvádí, zda lze dané azylové důvody podřadit pod definici pronásledování, neboť vychází z nedůvěryhodnosti výpovědi stěžovatele. Soudem citované rozhodnutí NSS č. j. 6 Azs 386/2004 - 40 používá obratu o „přístupování k podstatným skutečnostem s určitou mírou pochybnosti“. Nejde tedy o absolutní znevěrohodnění, a soud se měl zabývat otázkou, zda lze dané azylové důvody podřadit pod definici pronásledování. Dále zdůrazňuje stížní důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“, když vysvětluje rozpor mezi skutečnostmi uvedenými v řízení neznalostí důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a právních okolností vůbec. Navíc právě pohovor má být v řízení základním zdrojem informací. Správní orgán pak nedostal povinnosti zakotvené v § 50 odst. 4 správního řádu.

Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že jsou dány výše specifikované podmínky pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

Zásadním důvodem zamítnutí žádosti o azyl a neudělení doplňkové ochrany byla v daném případě nevěrohodnost výpovědi stěžovatele o údajných potížích v zemi původu. K tomu je třeba uvést několik skutečností z genealogie případu: Dne 29. 5. 2006 byla sepsána žádost o udělení azylu, ve které opírá stěžovatel svou žádost pouze o tyto skutečnosti: o špatný zdravotní stav a celkovou nespokojenost s životem v Arménii, ve které nejsou dodržována lidská práva, ani zajišťována potřebná lékařská péče pro nemajetné lidi. Následně byl stěžovatel požádán o vypsání všech důvodů k opuštění vlasti. Ve vlastnoručně psaném textu pak uvedl pouze tyto skutečnosti: v zemi nejsou dodržována lidská práva, je nemocný a v jeho zemi nemajetným neposkytují potřebné léčení, dále uvádí svůj kladný vztah k České republice a touhu zde žít. Na závěr stěžovatel výslovně připsal „Toto jsou všechny mé důvody.“ Teprve při pohovoru uvedl stěžovatel skutečnosti o údajných potížích v zemi, ze kterých vycházel

i v kasační stížnosti a které byly vylíčeny výše. Pohovor byl se stěžovatelem (ze zdravotních důvodů) veden teprve po zamítnutí obdobné žádosti jeho manželky a dětí (rozhodnutí v jejich věci nabylo právní moci dne 28. 6. 2007) a vysvětlení azylově relevantních důvodů v rozhodnutí. Správní orgán dospěl k závěru, že nová tvrzení za takových okolností ztrácejí na věrohodnosti a jeho tvrzení mu neuvěřil. Toto bylo zásadním důvodem zamítnutí žádosti o azyl a neudělení doplňkové ochrany.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že známým faktem je, že skutečně často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí. Proto je srovnání skutečností jím uvedených v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru významným měřítkem jeho věrohodnosti. Jak již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, pokud tedy žadatel některé podstatné skutečnosti vůbec nezmíní ve své žádosti a zejména ve vlastnoručně psaném prohlášení a uvede je až u pohovoru, nelze správnímu orgánu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. To platí tím spíše, jestliže žádost o azyl zároveň obsahuje sdělení, že jiné než uvedené důvody k podání žádosti o azyl žadatele nevedly (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40). V kasační stížnosti je v tomto směru zpochybněna míra a dostatečnost odůvodnění správního orgánu. Podle stěžovatele, když už správní orgán opožděně tvrzené skutečnosti odmítne považovat za věrohodné, tak je důležité, aby bylo patrné, jakými myšlenkovými soudy správní orgán postupoval, což odůvodnění správního orgánu údajně nespĺňuje. Je nutno konstatovat, že správní orgán se naopak zdůvodnění nevěrohodnosti výpovědi žadatele zabýval velmi pečlivě, a to na straně 3 až 4 svého rozhodnutí. Stěžovatel současně s údajnou nedostatečností odůvodnění namítal, že správní orgán se odmítl zabývat tvrzenými okolnostmi, přičemž vycházel jenom z toho, že stěžovatel tyto okolnosti neoznámil okamžitě, i když mu tato povinnost ze zákona rozhodně nevyplývá. Pořadí prezentovaných okolností je přece irelevantní. Odůvodnění rozhodnutí je však v tomto směru přesvědčivé: je třeba pochopit, že v daném případě se nejedná o situaci, kdy správní orgán a priori neakceptoval nová tvrzení stěžovatele jen proto, že byla vnesena až v určité (pozdější) fázi řízení. V takovém případě by měl stěžovatel pravdu: v řízení skutečně není uplatněna koncentrační zásada a žadatel o azyl tak není stanovena lhůta, v níž musí uplatnit relevantní skutečnosti. V daném případě se však jedná o situaci, kdy správní orgán na základě souvisejícího sledu faktických okolností a na základě logických a přesvědčivých úvah dovodil, že konkrétní okolnosti případu (tj. nulová zmínka relevantních skutečností ve vlastnoručně psaném prohlášení, odmítnutí žádosti manželky a dětí jako zjevně nepřijatelné s vysvětlením azylově irelevantních důvodů, nepravděpodobnost tajení natolik podstatných okolností odchodu ze země původu při vypsání všech důvodů odchodu z vlasti) skutečně svědčí o nevěrohodnosti příběhu, uváděná tvrzení za daných skutkových okolností správní orgán nepřesvědčila a byla vyhodnocena jako účelově použitá. Nešlo tedy o případ neakceptování nových tvrzení uvedených v pozdější fázi řízení, ale o případ logického a srozumitelného zohlednění konkrétních okolností vývoje případu. Např. k námitce, že žadatel neuvedl všechny skutečnosti z obavy o zneužití údajů ze spisu v domovské zemi, správní orgán uvedl, že je velmi obtížné si představit, že ve chvíli, kdy je člověk nucen opustit svou vlast, a to z důvodu, který je tak závažný, aby kvůli němu vyhledal mezinárodní ochranu, pak tento důvod skryje před správním orgánem státu, u kterého o pomoc žádá. Ve vztahu k námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak Nejvyšší správní soud pochybení krajského soudu nezjistil a odkazuje rovněž na množství judikatury k tématu tvrzené nepřezkoumatelnosti (za všechny např. rozsudek NSS č. j. 8 Azs 45/2006 – 57 ze dne 21. 2. 2007, nebo rozsudek NSS č. j. 5 Azs 362/2004 – 56 ze dne 27. 5. 2005). Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. sp. zn. 133/2004 Sb. NSS), založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Z rozsudku soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se správní orgán v rozhodnutí (a následně i soud

ve svém rozsudku) řádně zabýval námitkami stěžovatele a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil.

Nevěrohodnost skutkového příběhu stěžovatele má relevanci pouze ve vztahu k otázce udělení azylu a doplňkové ochrany, ne však k otázce humanitárního azylu, jak správně rozlišil ve svém rozhodnutí i krajský soud. K otázce posouzení naplnění podmínek pro případné udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu lze uvést následující: touto otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval jednotně a vnitřně bezrozporně v řadě svých předchozích rozsudků. Je možné odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 493/2004, který se věnuje otázce posouzení naplnění podmínek humanitárního azylu za skutkově obdobných okolností. V případě udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu lze jej udělit pouze v případě hodného zvláštního zřetele, přičemž zákon nestanoví podmínky pro jeho udělení. Proto na něj není právní nárok. Správní orgán řádně zjistil a posoudil situaci stěžovatele, a pokud sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48) Odůvodnění rozhodnutí je přitom v daném případě skutečně podrobné a rozsáhlé, včetně závěrečného vyhodnocení, že ekonomické zaostávání Arménie promítající se i do oblasti zdravotní péče nemůže být důvodem pro ospravedlnění snahy vyhledat zdravotní péči v jiné, vyspělejší zemi prostřednictvím institutů mezinárodní ochrany.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovateli byl k ochraně jeho zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Martin Šmerda. V případě ustanovení advokáta platí hotové výdaje za zastupování a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Uvedený advokát podal dne 3. 12. 2007 vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V tomto vyúčtování požadoval odměnu za 3 úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu

zastoupení včetně první porady s klientem, za nahlédnutí a studium spisu dne 25. 9. 2007 a za doplnění kasační stížnosti ze dne 29. 11. 2007 v celkové částce 7497 Kč (při částce 2100 Kč za jeden úkon právní služby + DPH). Ustanovený advokát je plátcem DPH. Spolu s režijním paušálem po 300 Kč na 1 úkon právní služby tak uplatňuje celkovou částku ve výši 8568 Kč. Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v citovaném ustanovení uvedených. Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu náleží odměna za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Studium spisu pak není takovým úkonem, za který náleží odměna podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu, soud proto nepřiznal ustanovenému advokátovi odměnu za tento uplatněný úkon. Podání písemného doplnění kasační stížnosti z 29. 11. 2007 pak je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Ustanovenému advokátovi tak byla přiznána odměna za dva úkony právní služby, což spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) a s připočtením DPH činí celkem částku 5712 Kč, která byla ustanovenému advokátovi přiznána.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu